

Åtgärdsförslag vid torka

Samarbete gårdar emellan

Samarbete mellan växtodlings- och husdjursgårdar är viktigt och gynnar båda parter. Gör upp villkoren innan skörd när du säljer/köper av andra.

Fördelar för växtodlingsgårdar:

- Ingen kvalitetsrisk för spannmålen
- Ingen risk för ännu sämre skörd pga. torkan
- Tid för bearbetning och etablering av mellangrödor/höstgrödor
- Minskad kostnad och arbetstid om husdjursgården tar hand om skörden på IPA-arealer

Fördelar för husdjursgårdar:

- Tillgång till grovfoder

Tips för anskaffning av grovfoder:

- **Skörda helsäd**

Skörda spannmålsgrödor till helsädesensilage i stället för att låta det gå till mogen skörd.

Skörd vid tidig mjölkmodnad ger en sockerrik gröda med "lagom" ts-halt, som är mer lättpackad och lättensilerad än en gröda skördad vid tidig degmodnad. Dock är den skördade mängden större vid det senare mognadsstadiet.

I valet av skördetidpunkt för helsäd (när det gäller brist på grovfoder vid torka) bör man överväga följande:

1. Om avsikten är att så en mellangröda efter skörd av helsäd – skörda helsäden tidigt så att mellangrödan får längre tid på sig att växa.
2. Om avsikten inte är att så en mellangröda – skörda helsäden så sent som vattenhalten tillåter en bra ensilering för att maximera mängden skördat grovfoder.

- **Så in mellangröda**

Ettåriga grödor behöver inte investera lika mycket energi på att producera rötter som två- eller fleråriga grödor och kan därför som regel producera mer biomassa på kortare tid. **Men** för att lyckas med en mellangröda behöver det finnas fukt i marken och man behöver överväga kvävegödsling.

Vårkorn och havre är de vanligaste alternativen när det gäller mellangrödor för produktion av foder, eftersom de är snabbväxande och producerar kvaliteter som odlare är vana vid.

Ettåriga rajgräs (Westerwoldiskt och italienskt) har i vårt klimat en snabb utveckling, vilket möjliggör vallskörd redan under hösten.

Baljväxter så som ärt, fodervicker och blålupin växer snabbt och producerar mycket ovanjordisk biomassa.

- **Skörda eller putsa vallarna**

När det gäller återväxten bör skörd eller putsning ske strax före ett kommande regn, även om avkastningen blir mycket begränsad. Avslagningen möjliggör återväxt med nya fräscha skott så snart nederbörden kommit.

Rådet vad gäller att kvävegödsla återväxten är att invänta tidpunkt då regn finns i sikte för optimal effekt. I annat fall finns risk för att grödan bränns ned av gödseln så att effekten fördröjs och försämras.

- **Bärga halm**

Att bärga och utfodra med halm, i stället för att plöja in den, är ett alternativ när vallfodret inte räcker till. Hitta en gård att samarbeta med, byt förslagsvis halm mot stallgödsel.

- **Fundera över utsåde till nästa år, torktåliga sorter**

Det är möjligt att förbereda sig för torka genom att använda art- och sortblandningar som är motståndskraftiga mot torkskador.

Blålusern, karingtand, hundäxing, rörsvingel, foderlosta, rödsvingel och cikoria är fleråriga vallväxter som klarar av torka bättre.

Lästips:

SLU har publicerat en rapport: "Ersättningsfoder till nötkreatur vid grovfoderbrist", sök på Google så hittar du den.

Tips för specialodling

- **Vattenhushållning**

Om vattnet riskerar att ta slut behöver man prioritera de bästa skiftena.

- **Växtskyddsåtgärder**

Torka innebär att växterna är stressade, vilket kan kräva andra typer av växtskyddsåtgärder. Bevaka dina odlingar noga.

Avslutande kommentar från rådgivarna

Situationen med torkan verkar bli problematisk denna säsong. Eftersom läget är utmanande i hela Norden så ser vi redan nu problem med tillgången på foder utifrån.

Bevaka läget noga och förbered dig i god tid!

Vänliga hälsningar,

Rådgivarna vid
Ålands Hushållningssällskap

